

İÇİNDEKİLER

editör'den	7
Makaleler	
Günümüzde İslam Fıkhının Durumuna Bir Bakış	9
A Look at The Position of Islamic Law (Fiqh) at the Present Day	
Prof. Dr. Mustafa UZUNPOSTALCI	
Fıkhî Tefekkürün Sorunları	15
مشاكل التفكير الفقهي	
Tuncay BAŞOĞLU	
İslam Hukuk Düşüncesinde Taabbudî Hükümler Ve Taabbudiyâtın Sahası Üzerine	25
<i>On Ta'abbudî Judgments and Their Scopes in Islamic Legal Thought</i>	
Doç. Dr. Abdullah KAHRAMAN	
Ehl-İ Hadis - Ehl-İ Re'y Ayrışması Fıkhî mi, İtikâdî mi?	59
<i>The Confliction of Ahl al-Hadith – Ahl al-Ra'y is Juridical or Creedrelated?</i>	
Abdurrahman HAÇKALI	
Mevrîd-i Nass'ta İctihâd'a Mesâğ Yok (mu?)dur (İctihâd'ın mahiyeti ve sınırlarına dair bir analiz).....	69
Isn't Permissible to refer to al-Ijtihad where al-Nass exist?	
Dr.Ali Pekcan	
Hz. Ömer'in Ebû Mûsâ el-Eş'arî'ye Gönderdiği Mektubun Yargılama Hukuku Açısından Analizi	85
<i>An Analysis of Caliph Umar's Letter to Abu Musa al-Ash'ari From the Perspective of Juridical Law</i>	
Yrd. Doç. Dr. Abdüsselâm ARI*	
İslam Hukukuna Göre Evlenmede Velâyet	101
<i>The Wilaya (guardianship) Regarding Marriage in Islamic Law</i>	
Prof.Dr. Saffet KÖSE	
Kur'an-ı kerim'de olmayan ve Onunla Çelişen Ceza: Recm	117
<i>Al-Rajm: A Punishment Which does not Exist in the Qur'an and Contradicts It</i>	
Doç.Dr. Hüseyin Tekin GÖKMENOĞLU	
İslam Hukuku Açısından Müslüman Bayanın Ehl-i Kitap Erkeklerle Evliliği	131
<i>The Marriage of Muslim Woman with a Non-Muslim Man According to the Islamic Law</i>	
Nihat DALGIN	
Zina İşleyen Bir Şahısla Yapılacak Nikah Akdine Fıkhî Bir Bakış	157
<i>The Marriage Contract Acted With A Person Committing Adultery From The Point of Fiqh</i>	
Yrd. Doç. Dr. Sabri ERTURHAN	

- İslâm Hukuku Literatüründe Eşya Hukukunun Temel Kavramları ve Konu ve Kapsam Açısından “Milk” Terimi**.....185
Fundamental Concepts of Real Law in the Islamic Law Literature and the Term of “Milk” from the Perspective of Subject and Content
 Halit ÇALIŞ
- Osmanlı Son Dönem Hukukçularından Seydişehirli Mahmut Esadın Hayatı, Eserleri ve İlmî Kişiliği**207
The Late Reign lawyers of Ottoman Seydişehirli Mahmud Esad his life, works and his scientific personality
 Yrd. Doç.Dr. Murtaza KÖSE
- İlahiyat Fakültelerinde Okutulan İslam Hukuku Dersleriyle İlgili Problemler (e.ü.kayseri ilahiyat fakültesi örneği)**.....219
Problems Related to Islamic Law Courses at the Theology Faculties, A Case of EU/Kayseri Faculty of Theology
 Yrd.Doç.Dr.Menderes Gürkan
- Tanıtım ve Değerlendirme: Kitap, Tez, Toplantı, Hâtırât**
- Hanefî Fakîhi Hâmid el-İmâdî'nin(1103-1171/1692-1758) “Lum'a fî Ahvâli'l-mut'a” Risâlesinin Tahkîkî Neşri**.....227
Edition critique of “Lum'a fî ahvâli'l-mut'a” of Hâmid al-İmâdî al-Hanafî
 Prof.Dr. Saffet KÖSE
- Fıkıh Usûlünün Tanımı, Konusu Ve Faydası**.....261
 Muhammed b. Ali eş-Şevkânî (ö. 1250/1834) Çev.: Ferhat KOCA
- Usûlü'ş-Şâfi (İlk klasik Hanefî Usûl eseri (!) olarak bilinen ‘Usûlü'ş-Şâfi’ adlı eserin müellifi ve muhtevası üzerine bir değerlendirme)**.....267
 Dr. Ali Pekcan
- Saymerî'nin Usûlü ve Usûl Görüşleri Hakkında Bazı Tesbitler**.....273
 Tuncay BAŞOĞLU
- Ömer Kara, “Kur’ân’ın Anlaşılmasında ‘İtibâr, Sebebin Husûsiliğine Değil, Lafzın Umûmiliğindedir’ İlkesine Usûlcülerin Metodolojik Yaklaşımları”** 279
 Dr. Şevket TOPAL
- “İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe ve Düşünce Sistemi” Sempozyumu (16-19 Ekim 2003, Mudanya-BURSA)**285
 Fatma Betül SATOĞLU

editör'den

İslam Hukuku Araştırmaları Dergisinin ikinci sayısı ile karşınızdayız. Bu sayı ilk sayının ilim çevrelerinde oluşturduğu olumlu havanın verdiği heyecanın bir ürünüdür. Bu ilgi, ileriki sayılarda İslam Hukukçularının yada bu disiplinle müşterek konuları bulunan diğer sahalardaki bilim adamlarının araştırmaları ile daha da zenginlik kazanacak bir muhtevayı vadetmektedir.

İleride mezhep imamaları ve İslam hukukunun çeşitli alanları ile ilgili çıkaracağımız özel sayıların ilkine 4.sayıdan itibaren “Oryentalist İslam Hukukçuları” ile başlıyoruz. İlgilenenlerin sayı editörleri ile irtibat kurmalarını bekliyoruz.

Bu sayıda Mustafa Uzunpostalcı, İslâm Fikhi'nin bugünkü konumu ile ilgili tespitlerinden sonra bu ilmin günümüzde nasıl anlaşılması gerektiği noktasında tahlillerde bulunmakta; Tuncay Başoğlu Modern dönemle birlikte zihniyet, siyâset ve teknoloji alanlarında müslümanların karşı karşıya kaldıkları meydan okuma sonucu ortaya çıkan kargaşanın, fıkıh alanında ki yansımalarını ele almaktadır. Abdullah Kahraman ictihada kapalı olan ya da ictihadın son derece sınırlı olduğu ta'abbüdü hükümlerin alanını belirleme noktasında önemli tespitlerde bulunmaktadır. Abdurrahman Haçkalı Ehl-i Hadîs – Ehl-i Re'y sınıflandırmasının fikhî konulardan ziyade itikâdî konularla ilgili duruştan kaynaklandığına dikkat çekmekte ve bunun sonuçlarını irdelemektedir. Ali Pekcan *Mecelle* (md.14) de ifadesini bulan '*mevrid-i nassta ictihada mesağ yoktur*' kaidesinin alanının iyi belirlenememesi durumunda, insanın düşünce ufku ve alanını önemli ölçüde sınırlandıracağı ve daraltacağına vurgu yaparak kâidenin oluşum sürecini gözden geçirmekte ve kaidenin alanını belirleme çabasında bulunmaktadır. Abdüsselam Arı, Hz. Ömer'in Ebû Mûsâ'ya gönderdiği yargılama usûlüne ilişkin mektubu tahlil etmekte, mektubun özellikle tarafsızlığa önem verdiği, eski hukuklarda rastlanan keyfi delilleri kaldırıp objektif delilleri şart koştuğunu, bu tür delillerin bulunmadığı durumlarda yemini onların yerine ikame ettiğini, bu mektubun sonraki dönem İslam hukukçuları tarafından yargılama hukukunun esasları ortaya konulurken kendisine sıklıkla başvuru temel bir kaynak oluşturduğunu tespit etmekte ve buradaki esasların hukuk tarihinde ileri bir anlayışı yansıttığını belirlemektedir. Saffet Köse İslam aile hukukunun önemli tartışma konularından birisi olan ergenlik çağına gelmiş kızların evlenmesinde velinin yetkisi meselesini ele almakta; H. Tekin Gökmenoğlu son zamanlarda yeniden gündeme gelmiş bulunan *recm* cezasına Kur'ân perspektifinden bakmakta; Nihat Dağın bir süredir tartışılan ve özellikle batı toplumlarında yaşayan müslüman kızlar arasında yaşanan gayr-ı müslim erkeklerle evlenme konusunu değerlendirmekte; Sabri Erturhan zina edenelerin ancak kendileri gibi olanlarla evlenebileceklerini ifade eden Nur suresinin (24) 3. ayetinin tahlilini yapmaktadır. Halit Çalış İslâm hukukçularının yetkinin gücü ve niteliğine göre "*milk*", "*ibâha*" ve "*hukuk*" şeklinde temelde üç kavramla ifade ettikleri eşya üzerindeki yetkileri ele almakta; Murteza Köse Osmanlı'nın son dönem aydınlarından, çok yönlü ilmi kişiliğe sahip Seydişehirli Mahmud Esad'ın hayatı, ilmî şahsiyeti, ilim dünyasına katkıları, devlet adamlığı, eserleri ve özellikle hukuk alanındaki çalışmalarını konu edinmektedir. Menderes Gürkan İlahiyat Fakülteleri İslam Hukuku Anabilim Dalı'nda yer alan derslerin lisans programlarında okutulması aşamasında karşılaşılan problemleri, Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi örneğini esas alarak irdelemektedir. Kitap tanıtımı ve notları, sempozyum değerlendirmeleri bölümünde Saffet Köse son dönem Hanefî fakihlerinden Hâmid el-İmâdî'nin *mut'a* nikahı ile ilgili risalesinin tahkikli neşrini yayımlamakta; Ferhat Koca son dönemin büyük müctehitlerinden Şevkânî'nin İrşâdü'l-fuhûl

adlı usûl eserindeki fıkıh usûlü'nün tanımı, konusu, faydası ve diğer ilimlerle münasebetinin incelendiği ilk bölümün tercemesini sunmakta; Ali Pekcan Şâşî'ye ait olduğu iddia edilen usûl eserinin nispetinin hatalı olduğu yönündeki tespitlerini, Tuncay Başoğlu da ilk dönem Irak Hanefîleri'nin son temsilcilerinden biri olan Hüseyin b. Ali es-Saymerî'nin *Kitâbu Mesâîli'l-Hilâf fi Usûli'l-Fıkh* adlı fıkıh usûlü eseri ve usûl görüşleri hakkındaki bir kısım tesbitlerini ortaya koymaktadır. Şevket Topal Ömer Kara tarafından hazırlanan, "Kur'ân'ın Anlaşılmasında 'İtibâr, Sebebin Husûsiliğine Değil, Lafzın Umûmiliğindedir' İlkesine Usûlcülerin Metodolojik Yaklaşımları" adlı doktora tezinin kritiğini yapmakta ve nihayet Fatma Betül SATOĞLU Mudanya-BURSA'da yapılan "İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe ve Düşünce Sistemi" Sempozyumunu değerlendirmektedir.

Okuyucularımızı bu yazılarla başbaşa bırakıyoruz .
Bir sonraki sayıda buluşmak dileğiyle...

Saffet KÖSE